

ZNANSTVENO SAVJETOVANJE O DIREKTORIJU O MISAMA S DJECOM Zagreb, 2. i 3. lipnja 1984.

U organizaciji Katedre za liturgiku i pastoral Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Zagrebu (KBF) i Glasa Koncila, održan je u subotu i u nedjelju, 2. i 3. lipnja, u Zagrebu simpozij o Direktoriju o misama s djecom. Savjetovanje je održano i u spomen dviju godišnjica: naime, desete obljetnice prvog izdanja „Direktorija” i desete obljetnice smrti glavnog urednika „Malog Koncila”, franjevca o. Gabrijela Đuraka. Simpoziju su pismene čestitke uputili dr J. Macelja u ime Teologije u Splitu te poznati i zaslužni pregalac na liturgijskom polju o. M. Kirigin iz Tkona.

Savjetovanje je započelo studijskim dijelom u subotu u 8,30 sati u dvorani „Vijenac” na KBF-u. Nakon što je glavni urednik Glasa Koncila i predstojnik Katedre za pastoral KBF-a dr Josip Ladika izmolió uvodnu molitvu i pozdravio prisutne, dekan KBF-a dr Bonaventura Duda otvorio je simpozij. On se posebno osvrnuo na svijetlu uspomenu dvojice velikana koji su svojim radom zadužili ne samo organizatore nego i cijelu Crkvu u Hrvata: prof. dr J. Škreblin i o. G. Đurak.

Uvodno predavanje pod naslovom „Liturgija i kateheza” održao je dr Alojzije Hobljaj. Podsjetio je da je odnos između kateheze i liturgije vrlo težak, ali je nepobitno da se kateheza i liturgija međusobno nadopunjuju. Tokom predavanja Hobljaj se zadržao na nekoliko točaka: 1) Neki predbacuju katehezi pre-

naglašenu antropološku dimenziju na uštrb slavljeničko-kultne dimenzije; 2) Drugi opet ističu liturgiju kao isključivo mjesto za katehizaciju; 3) Međutim, već je II. vatikanski sabor (SC 14) podsjetio da je liturgija povlašten izvor kršćanskog duha; 4) Stoga treba na konkretnom području voditi računa o neispravnim pobudama u slavljenju liturgije, odnosno – 5) poraditi na rješavanju otvorenog problema kršćanske inicijacije, što je danas svakako jedan od ključnih problema u Crkvi. U tom smislu, podsjetio je predavač, treba imati na umu i bogato iskustvo patrističke tradicije, a treba također voditi računa i o brojnim koncilskim i pokoncilskim dokumentima (SC, OICA, OKD, EN, Sinoda biskupa '77, CT). Ovdje se primjerno uklapaju i najnovije smjernice naših biskupa: „Radosno naviještanje Evanđelja: odgoj u vjeri” (posebno br. 26). U sagledavanju međusobnog odnosa između kateheze i liturgije treba imati na umu i pokoncilsku svijest da u Crkvi prvenstvo pripada evangelizaciji, odnosno treba se prisjetiti da crkvena liturgijska godina ima u biti katekumensku strukturu. Međutim, kršćanski pojam o sakramentalnosti ne smije voditi do zaoštavanja i problematičnog gledanja na konkretne odnose ovih dviju disciplina. Iz dijaloga koji se razvija između liturgije i kateheze proizlazi dakle uzajamna potreba obraćenja i prilagodavanja, što sve treba biti usmjereno k zajedničkom prihvaćanju evangelizacije, zaključio je predavač.

Predstojnik Katedre za liturgiju KBF-a dr Vladimir Zagorac iznio je pred sudionike simpozija svoja zapažanja s obzirom na litu-

rgijsko-katehetsku analizu Direktorija o misama s djecom. Svakako se treba prisjetiti da liturgijska nastojanja II. vatikanskog sabora pozivaju na sudjelovanje u liturgiji. Direktorij se odnosi prvenstveno na djecu u predmladenačkoj dobi, dakle na one koji još nisu ušli u pubertet. Liturgijsko slavlje prilagodeno djeci ima za svrhu da djecu vodi prema liturgiji odraslih. U tu svrhu treba posebno voditi brigu o obredima, liturgijskim čitanjima, predsjedateljskim molitvama kao i o samim euharistijskim molitvama. Za to mogu dobro poslužiti i praktična iskustva pastoralnih radnika s terena. (Prigodom simpozija bila je priređena skromna, no vrlo korisna izložba raznih materijala i pribora koji se upotrebljavaju u pripremi liturgijskih slavlja, posebno za mise s djecom. Izložbu je na temelju osobnog iskustva i rada pripremio don Dinko Popović, župnik iz Rijeke—Vežice.)

Prof. Franjo Gruić iz Đakova dao je katehetsko-liturgijski prikaz kanona za mise s djecom. U hrvatskom izdanju nalazimo tako tri euharistijske molitve, a npr. njemačko izdanje ima ih pet. Nije im naime ograničen broj. No treba voditi računa o prilagodivosti antropološkog i teološkog sadržaja dobi prvopričesnika, odnosno djece koja sudjeluju na ovoj misi. Liturgija je, to ne treba nikada gubiti iz vida, stvar zajednice, kao što to naglašava i kardinal Ratzinger (predavač je svratio pozornost na neke njegove misli iznesene u djelu „Das Fest des Glaubens“). Doista, liturgijska obnova ide za tim da se postigne tzv. „participatio actiosa“, djelotvorno sudjelovanje putem postupnog uvadjanja u Kristovo pashalno otajstvo. Premda je naša zadaća da vodimo računa o djeci, o njihovim sklonostima i mogućnostima, treba uvijek imati na umu da u liturgiji ne smije biti podjele, da se ne bi dogodilo da netko pomisli da postoji i neka zasebna dječja Crkva, odnosno dječja liturgija. Stoga je predavač u zaključku istaknuo da euharistijske molitve za mise s djecom mogu biti jedna vrsta kateheze koja priprema za liturgiju odraslih.

Muzikolog širokog dijapazona, s dugogodišnjim pedagoškim iskustvom, naročito u radu s djecom, odnosno u skladanju glazbe za djecu, Pero Gotovac, na temelju svojeg iskustva iznio je živim rječnikom osnovne zahtjeve koji se postavljaju pred nas kad se radi o glazbi za djecu, bilo onoj opće naravi bilo o uže crkvenoj i posebice o liturgijskoj glazbi. Ovdje je važno istaknuti da pri tom velikom ulogu imaju riječ (mogućnost rimovanja), odnosno vokalne i glazbene mogućnosti djece (u tom smislu kao iz-

vrstan primjer može nam poslužiti upotreba glazbenog pramotiva iz ciklusa „en ten tini“, posebno skladanog za djecu). Za djecu dakle treba na temelju jednostavno strukturiranih glazbenih motiva načiniti takve glazbene tvorevine koje ne bi pri tom izgubile svoje dostojanstvo. Kao zaključak može se reći: treba se upoznati sa stanjem na terenu, voditi računa o tekstu (zatvorena rimovana struktura) te o tome da djeca u sebi nose neki određeni, netaknuti prainstinkt za glazbu. Ne bi bilo naodmet da se osnuje i ekipa stručnjaka koja bi se ozbiljno pozabavila pitanjem liturgijske glazbe za djecu.

Istoga dana poslije podne simpozij se nastavio razgovorom o konkretnim problemima koji su u izravnoj vezi s pripremom i organiziranjem misa s djecom i roditeljima, a bila su iznesena i konkretna iskustva s terena. Razgovoru je svakako pridonijela i posebna anketa koju je nedavno provelo uredništvo „Glasa Koncila“, odnosno „Malog Koncila“. Na kraju su donešeni i određeni zaključci o kojima će biti izvješteno u svoje vrijeme.

Sutradan, u nedjelju 3. lipnja, sudionici savjetovanja našli su se u 9,30 sati na već uobičajenoj misi za djecu u kapeli sestara milosrdnica u Frankopanskoj ulici. Tako je ova misa, koju obično predvodi Luka Depolo, glavni urednik „Malog Koncila“, bila na neki način i praktičan i konkretan primjer mogućnosti upotrebe i primjene „Direktorija o misama s djecom“. Nakon mise sudionici su se još jednom sakupili na zajednički razgovor, ovoga puta u vjeronaučnoj dvorani samostana sestara milosrdnica u Frankopanskoj ulici. Razvio se razgovor o ovoj konkretnoj misi, a ujedno se još jednom istaknulo koje sve zahtjeve takva „posebna“ misa s djecom stavlja pred svećenika, odnosno pred katehete i katehisticu, kao i pred cijelu župnu (odnosno liturgijsku) zajednicu. Istaknuta je i potreba stvaranja i pripremanja pomagala (također na razini naše šire crkvene zajednice), što bi katehetama i katehisticama omogućilo još uspješniju pripremu i organiziranje takve liturgije.

Nekoliko minuta nakon podneva, istoga dana u nedjelju 3. lipnja, simpozij je završio svoj rad. Sudionicima se, dok su se razilazili, namećala misao o korisnosti i potreba takvih sastanaka koji, iako možda skromni u brojnosti sudionika, ipak mogu pridonijeti posvješćivanju i ohrabrenju pastoralnih djelatnika u konkretnoj praksi u našoj domaćoj Crkvi.

Rudi Paloš